

Wrocławski, Krzysztof

Skład Towarzystwa Naukowego Warszawskiego : (kadencja 1998-2000) : Wspomnienia pośmiertne : Joanna Rapacka (1939-2000)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 62 - 63, 108-109

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JOANNA RAPACKA

(1939–2000)

Joanna Monika Rapacka urodziła się w Warszawie 24 maja 1939 roku. Uczęszczała w Warszawie do szkoły podstawowej i średniej; po uzyskaniu świadectwa dojrzałości podjęła studia na Uniwersytecie Warszawskim na polonistycę, a następnie także studia równoległe slawistyczne o specjalności serbochorwatystycznej. Studia slawistyczne kontynuowała w Jugosławii: w Zagrzebiu i w Belgradzie. Ukończyła je w roku 1962 na podstawie pracy magisterskiej ze starszej literatury chorwackiej kregu dubrownickiego, napisanej pod kierunkiem profesora Katedry Filologii Słowiańskiej UW Józefa Magnuszewskiego. Literatura dubrownicka stała się odąd

pasją naukową Joanny Rapackiej, której poświęciła uwagę badawczą przez szereg lat i z biegiem czasu stała się jedną z najlepszych znawczyń tej literatury.

Od roku 1967 rozpoczęła pracę na Uniwersytecie Warszawskim, w Studium Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum”, skąd została skierowana do Włoch, gdzie w latach 1971–1974 pracowała jako lektor języka polskiego. Pogłębiała tam swoją znajomość kultury śródziemnomorskiej, łaciny i opanowała język włoski. W czasie pobytu we Włoszech Joanna Rapacka zbudowała sobie warsztat naukowy, który pozwolił Jej następnie na napisanie niezwykle cennych i kompetentnych rozpraw i studiów literaturoznawczych kroatystycznych i komparatystycznych z zakresu Renesansu i Baroku południowosłowiańskiego i na zdobycie miejsca czołowej specjalistki w tej dziedzinie nie tylko polskiej, lecz także europejskiej. Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskała w roku 1973 na podstawie napisanej pod opieką promotorską Józefa Magnuszewskiego rozprawy „*Osman*” *Ivana Gundulicia. Bunt świata przedstawionego*. (Osolineum 1975), poświęconej zawierającemu ciekawe polonica dziełu Gundulicia, wybitnego poety barokowego z Dubrownika.

Od roku 1974 (aż do śmierci) Joanna Rapacka pracowała w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Warszawskiego, najpierw jako adiunkt, a po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego docent i profesor. Habilitację uzyskała na podstawie rozprawy poświęconej niezwykle fenomenowi literatury i kultury dubrownickiej – *Złoty wiek sielanki dubrownickiej. Studia z dziejów dubrownickiej literatury pastoralnej* (Wydawnictwa UW 1984). Joanna Rapacka kontynuowała

swoje zainteresowania badawcze w szerszej perspektywie kulturowej oraz historycznej i wydała świetną monografię popularno-naukową *Rzeczpospolita Dubrownicka* (1977). Ogłasza także opatrzoną autorskim wstępem antologią *Dubrownicka poezja miłosna* (Warszawa PIW 1989) w przekładach doborowych polskich tłumaczy. Odpowiadając na potrzeby najbliższego Jej środowiska uniwersyteckiego przygotowała do druku cenną dla slawistów książkę o charakterze podręcznikowym *Dawna literatura serbska i chorwacka* (Warszawa 1993), a następnie doskonale przyjęty nie tylko w Polsce, ale i w Chorwacji *Leksykon tradycji chorwackich* (Warszawa 1997), znakomite kompendium historii kultury chorwackiej, zawierające wiele znakomicie napisanych haseł syntetycznych naświetlających także zmitologizowane dzieje kultury chorwackiej w wizji popularnej. Leksykon ten ma ukazać się także w przekładzie w Chorwacji. Również inne prace Joanny Rapackiej ogłoszone zostały w Chorwacji, gdzie ją niezwykle ceniono, wybierając w poczet członków zagranicznych Chorwackiej Akademii Nauk i Sztuk (HAZiU). Jako naukowiec i badacz umiała doskonale reagować na potrzeby czasów i wykorzystać sposobność popularyzowania wiedzy slawistycznej na odpowiednim poziomie wtedy, gdy pojawiało się na nią powszechne zapotrzebowanie: w reakcji na rozpad Jugosławii i toczone na jej obszarze wojny Joanna Rapacka przygotowała i wydała książkę na temat dziejów ideologii narodowej u południowych Słowian: *Godzina Herdera. O Serbach, Chorwatach i idei jugosłowiańskiej* (Warszawa 1995).

Profesor Joanna Rapacka cieszyła się w środowisku polskiej humanistyki, a przede wszystkim wśród slawistów wielkim autorytetem jako Uczona najwyższej rangi i Człowiek wysokich zalet moralnych. Była wielokrotnie wybierana do Komitetu Słowianoznawstwa przy PAN. Pełniła przez szereg lat funkcję członka redakcji, a następnie redaktora naczelnego czołowego polskiego czasopisma slawistycznego literaturoznawczego „Pamiętnika Słowiańskiego”. Członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego została w roku 1993, a w kadencji 1998–2000 wchodziła w skład Prezydium Zarządu TNW.

Jako doskonały dydaktyk uniwersytecki miała wielkie poważanie wśród studentów, choć jednocześnie była wobec nich bardzo wymagająca. Podobny był stosunek do Niej młodszych i starszych kolegów. Poza Uniwersytem działalność naukową, i pracę zespołową naukowo-badawczą prowadziła także w Instytucie Sławistyki PAN, życzliwie towarzysząc i tam rozwojowi młodszej kadry slawistycznej.

Zbyt wczesne odejście Profesor Joanny Rapackiej uniemożliwiło realizację wielu wartościowych i zaawansowanych już projektów naukowych – znaczących tak dla środowiska naukowego jak dla polskich studentów filologii słowiańskiej. Ogłoszone dzieła zapewniły Profesor Joannie Rapackiej trwałą wysoką pozycję w polskiej slawistyce.

Zmarła w Warszawie 30 listopada 2000 r.

Krzysztof Wrocławski